



Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.21.287

Inventaris van het archief van de familie Bourdrez, 1625-1982

Versie: 31-12-2021

J.A.A. Bervoets

Nationaal Archief, Den Haag 1992

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Familie Bourdrez.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
Verwant materiaal.....	8
Beschikbaarheid van kopieën.....	8
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	9
1. Joseph Bourdrez (1805-1886) en Helena Pieterella Vermeule (overleden 1892).....	9
2. François Johan Matthias Bourdrez (1832-1897).....	10
3. Joseph Jean Léonard Bourdrez (1862-1924).....	11
4. François Joseph Martial Bourdrez (1901-1939) en Elisabeth Charlotte von Meyenburg (1905-1961).....	13
5. Stukken van diverse familieleden en nadere aanvullingen.....	15
6. Fotoverzameling van François Joseph Martial Bourdrez.....	17

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Collectie 567 Bourdrez

Archiefbloknummer:

C26156

Omvang:

109 inventarisnummer(s)4,60 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Bourdrez, familie

Samenvatting van de inhoud van het archief:

De familie Bourdrez stamt uit een Frans hugenotengeslacht dat na de herroeping van het Edict van Nantes door Lodewijk XIV naar de Republiek der Verenigde Nederlanden uitweek. De familie vestigde zich in Middelburg. In de Franse tijd en tijdens de restauratie waren de familieleden van vader op zoon opzichter van waterstaat. Zo ontwikkelde zich een geslacht van bouwkundigen en ingenieurs, die verschillende studies op dat gebied in hun archief nalieten. De belangrijkste archiefvormers zijn Joseph Jean Léonard Bourdrez (1862-1924), lid van de gemeenteraad van 's-Gravenhage en eigenaar van bouwbedrijven, en François Joseph Martial Bourdrez (1901-1939). Het archief bevat o.a. diverse personalia en familiefoto's; kranten- en tijdschriftartikelen; stukken betreffende verschillende bouwkundige projecten in Nederland; stukken betreffende de revolutiedreiging van nov. 1918; brievenboeken van het bouwbedrijf en correspondentie; stukken betreffende de werkzaamheden van F.J.M. Bourdrez in China voor de Volkenbond; en een verzameling glasplaten betreffende de Zuiderzeewerken.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht. Vanwege de speciale aard van inventarisnummer 111 is deze niet raadpleegbaar.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Collectie 567 Bourdrez, nummer toegang 2.21.287, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Bourdrez, 2.21.287, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

FAMILIE BOURDREZ

De familie Bourdrez stamt uit een Frans hugenotengeslacht dat na de herroeping van het Edict van Nantes door Lodewijk XIV naar de Republiek der Verenigde Nederlanden uitweek. De familie vestigde zich in Middelburg. In de achttiende eeuw hield men een bakkerij, maar in de Franse tijd en tijdens de restauratie waren de familieleden van vader op zoon opzichter van waterstaat. Zo ontwikkelde zich een geslacht van bouwkundigen en ingenieurs, die verschillende studies op dat gebied in hun archief nalieten.

De belangrijkste archiefvormers zijn Joseph Jean Léonard Bourdrez (1862-1924) en François Joseph Martial Bourdrez (1901-1939). Eerstgenoemde ontwikkelde zich tot een bouwkundig ingenieur, die zich specialiseerde in betonwerken en die belangrijke projecten uitvoerde in de omgeving van Den Haag. De laatste werkte als bouwkundig en waterbouwkundig ingenieur in Nederlandsch-Indië, vervolgens als ontwerper van verschillende fabrieken voor de buitenlandse vestigingen van Philips en, vanaf 1931 voor de Volkenbond in China. Daar paste hij de Nederlandse ervaringen op het gebied van waterbouwkunde toe in de grote rivieren. In 1939 verdronk hij tijdens een onderzoek naar de bevaarbaarheid van de Yangtse.

Een poging om het waterbouwkundige werk in China verder te stimuleren door de oprichting van een Bourdrez-foundation werd doorkruist door het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog en de daarop volgende politieke ontwikkelingen. Wat overbleef was een omvangrijke verzameling foto's en rapporten over het in de dertiger jaren verrichte werk.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Het archief van de familie Bourdrez werd in 1992 door mevrouw S.P. Bourdrez-Pekelharing aan de Tweede Afdeling van het Algemeen Rijksarchief in bewaring gegeven.

Het archief is voor langere tijd in beheer, niet in eigendom verkregen.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDELEN

1. JOSEPH BOURDREZ (1805-1886) EN HELENA PIETERNELLA VERMEULE (OVERLEDEN 1892).

H.P. Vermeule was Bourdrez' tweede echtgenote.

Zie ook lijstnummers 4, 72-74

- 1** Exemplaren van de Middelburgsche courant, houdende familieberichten over Joseph Bourdrez en zijn verwanten.
1832-1886.

2. FRANÇOIS JOHAN MATTHIAS BOURDREZ (1832-1897).

François Johan Matthias was gehuwd met Pieterella Robertina Swaan (1835-1907)
Zie ook lijstnummers 15, 63, 71, 82.

- 3** Diverse stukken over Bourdrez en zijn echtgenote.
1859-1906.
- 4** Personalialia, geplakt op albumbladen.
1851-1897.
Hieronder ook een gecalligrafeerd gedicht ter gelegenheid van het huwelijk van zijn vader Joseph Bourdrez.
- 5** Aantekeningen over het in 1863 gesloopte kasteel Popkensburg in St. Laurens, met tekeningen en briefwisseling met Victor de Stuers.
1897 en z.j.
- 6** Stukken betreffende het huis Kinderdijk in Middelburg.
1874-1891.
- 7** Officiële stukken betreffende zijn dienstverband bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken, afdeling Waterstaat en het Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid.
1853-1897.
- 8** Stukken betreffende zijn deelname in de nalatenschap van enkele familieleden, zijn testament en zijn overlijden.
1886-1897.
- 9** Foto's van het huis en het interieur van De Globe, met briefwisseling.
1882 en z.j.

3. JOSEPH JEAN LÉONARD BOURDREZ (1862-1924).

Joseph Jean Léonard Bourdrez was gehuwd met Henriëtte Petronella Ramaer (1870-1960)
Zie voor familiecorrespondentie ook lijstnummers 38, 59-62.

- 10** Plakboeken met personalia, chronologisch geordend.
1873-1924.
- 2** Album met gedichten in het Frans en het Nederlands.
1882-1884.
- 11** Verzameling van familieberichten van aangetrouwde familie van Bourdrez.
1896-1943.
- 12** Kranten- en tijdschriftartikelen van en over J.J.L. Bourdrez.
1886-1924.
- 13** Plakboek met "Akten".
1880-1924.
- 14** Losse stukken, "Akten e.d." over zijn woning en over zijn werkzaamheden bij de
Hollandsche Gewestelijke Beton Maatschappij.
1894-1924.
- 15** Familieboekje van F.J.M. Bourdrez, bijgewerkt door J.J.L. Bourdrez, met kopie van
een boekje uit 1795.
- 16** Stukken betreffende de Hollandsche Gewestelijke Beton Maatschappij en de
betonmaatschappij v/h P. Bourdrez in Den Haag.
1908-1917.
- 17** Stukken betreffende zijn betrokkenheid bij de aanleg van betonviaducten voor de
lijn Den Haag s.s.-Rotterdam Hofplein van de H.Z.E.S.M.
1903-1907.
- 18** Stukken betreffende zijn lidmaatschap van de Haagse gemeenteraad.
1906-1917.
- 19** Ingekomen pamfletten over de revolutiedreiging van november 1918 en de daarna
nog genomen crisismaatregelen.
1918-1919.
- 20-23** Brievenboeken, houdende kopieën van uitgaande brieven in verband met zijn
bouwbedrijven.
1904-1924.
- 20** 17 aug 1904 - 6 jan 1915.
- 21** 21 jan 1915 - 19 dec 1918.
- 22** 21 mei 1918 - 23 nov 1924.
- 23** 20 dec 1918 - 22 sep 1924. (Kopieerboek II)
- 24** Kopieboek van brieven van de Kunstglasfirma Crabeth.
1915-1919.
Bourdrez was oprichter en directeur van deze firma.
- 25** Kopieboek van brieven inzake de verkoop van het land en huis De Globe.

1918-1920.

- 26** Stukken betreffende zijn deelname aan diverse bouwmaatschappijen en zijn lidmaatschap van diverse genootschappen.
1892-1923.
- 27** Artikelen en manuscripten, houdende levensbeschrijvingen en curricula vitae van Bourdrez.
1916-1925.
- 28** Tekeningen en ontwerpen van gebouwen.
1902 en z.j.
- 29** Zakagenda's.
1896-1924.
- 30** Notitieboekjes, houdende dagboekantekeningen, werkaantekeningen, kasnotities, e.d.
1896-1924 en z.j.
- 31** Fotoverzameling met oude negentiende-eeuwse foto's van familieleden en kennissen.
ca. 1860-1897.

4. FRANÇOIS JOSEPH MARTIAL BOURDREZ (1901-1939) EN ELISABETH CHARLOTTE VON MEYENBURG (1905-1961).

- 32** Ingekomen brieven van zijn moeder H.P. Ramaer, met bijlagen. 1926-1931.
- 33** Getuigschriften van de lagere school, van het gymnasium en de Technische Hogeschool in Delft. 1913-1923.
- 34-36** Stukken betreffende zijn studententijd aan de Technische Hogeschool in Delft. 1920-1924.
- 34** Stukken betreffende zijn publicaties en het corpsleven in het algemeen, 1920-1924
- 35** Stukken betreffende zijn activiteiten als lid van de Centrale Commissie tot Behartiging van Studiebelangen.
- 36** Ontwerpen van vignettes van F.J.M. Bourdrez en H.P. Bourdrez ten behoeve van almanakken en andere publicaties van het Delftsch Studenten Corps en het Delftsch Studenten Tooneel Gezelschap, 1921-1924.
- 37** Diverse stukken betreffende het begin van zijn loopbaan. 1924-1928.
- 38** Brieven aan zijn moeder H.P. Ramaer. 1928.
- 39** Kopieën van brieven aan de directie van de Vereenigde Machinefabrieken Du Croo en Brauns in Soerabaja. 1926-1929.
- 41-52** Stukken betreffende zijn werkzaamheden voor de verkeerscommissie van de Volkenbond in China. 1931-1939.
- 41** Correspondentie met de Volkenbond. 1931-1939.
- 42** Persoonlijke papieren: invitaties, ontvangen visitekaartjes, facturen e.d. 1931-1938.
- 43** Kaarten van China, met Chinese detailkaarten. 1931-1939.
- 44** Engelstalige krantenknipsels uit hoofdzakelijk in China verschenen kranten. 1933-1935.
- 45** Rapporten aan de Volkenbond, genummerd 1-32. 1932-1939.
- 46** Brieven aan zijn moeder H.P. Ramaer. 1931-1939.
- 47** Brieven aan zijn vrouw E.Ch. von Meyenburg. 1931-1939.
- 48** Stukken betreffende voordrachten, dia- en filmvertoningen over zijn activiteiten inzake de waterbouw in China door hemzelf en posthuum door collegae. 1938, 1942.
- 49** Later toegevoegde fotokopiën van brieven aan J. Gunning-Scheltema. 1911-1942.
- 50** Brievenboek. 1931-1939.
- 51** Stukken betreffende zijn verdrinking in de rivier de Yangtse, de overbrenging van zijn stoffelijk overschot naar Nederland en zijn begrafenis.
- 52** Album, houdende officiële condoleance-correspondentie van de

Volkenbond. 1939.

- 53** Diverse onuitgezochte brieven.
1928-1933.
- 54** Zakagenda's.
1925-1939.
- 55-58** Archiefstukken van Elisabeth Charlotte von Meyenburg.
1939-1961.
- 55** Stukken betreffende het Bourdrez Memorial Scholarship. 1939.
- 56** Recept van fabricage van klei en cement. Z.j..
- 57** Ingekomen brieven. 1926-1961.
- 58** Stukken betreffende haar overlijden. 1961.
- 111** Pentekening van Jan Willem (Willy) Sluiter (1873-1949) weergevende een scene van hoogwater te Zwijndrecht met als titel: "Over twee stoelen en een tuinbank uit huis"
30 november 1929.
Niet raadpleegbaar
Gesigneerd met aan de achterzijde het opschrift "de vloed!"

5. STUKKEN VAN DIVERSE FAMILIELEDEN EN NADERE AANVULLINGEN.

- 59-60** Ingekomen brieven bij J.J.L. Bourdrez van zijn ouders F.J.M. Bourdrez en H.P. Swaan. 1876-1897.
59 1876-1891
60 1892-1897
- 61** Correspondentie tussen J.J.L. Bourdrez en Pieter Bourdrez (1868-1945), ongescheiden brieven. 1885-1898.
- 62** Poëziealbum, houdende verzamelde gedichten door J.J.L. Bourdrez, met ingekomen brieven. 1883-1885.
- 63** Notitieboekje, houdende tekeningen en aantekeningen van François Johan Matthias Bourdrez (1832-1897). Z.j.
- 64-65** Anonieme notities in netschrift in hetzelfde handschrift ten behoeve van de waterbouwkunde. 1813 en z.j.
64 Tarieven voor waterbouwkundige werken van de dienst der Polders in het Departement de Monden van de Schelde. 1813.
65 Technische notities over waterbouwkundige werken, met metingen uit de periode vóór de invoering van het metrieke stelsel. Z.j.
- 66-68** Stukken van Herman Henri Bourdrez (1902-1934).
66 Stukken betreffende de Bond van Haagsche Gymnasiasten, het Delftsch Studenten Corps en diens onderafdelingen. 1921-1928.
67 Ingekomen brieven van diverse personen. 1922-1933.
68 Ingekomen brieven van zijn vader J.J.L. Bourdrez en zijn moeder H.P. Ramaer. 1921-1930.
- 69** Brieven van Herman Henri Bourdrez aan zijn broer Joseph Pierre vanuit Oturo. 1926-1932.
- 70** Charters: Vonnis van het gerecht te Woudrichem over een vordering van huur van Johan Diederik van Blockland op Maria van Odijck. 19 december 1692. Transport van een huis in Delft door Eric van Bronsvelt aan de vrouwe van Renswoude. 1 november 1719. Transport van een huis op de Kinderdijk te Middelburg. 1802.
- 71** Eigendomsbewijzen van huizen en landgoederen, alsmede pacht- en huurcontracten van François Johan Matthias Bourdrez en Pieterella Robertina Swaan. 1890-1903.
- 72-74** Archiefstukken van Joseph Bourdrez en H.P. Vermeule. 1861-1890.
72 Huurcontract van Joseph Bourdrez. 17 december 1882.
73 Ingekomen brieven van A. Geldhof na zijn emigratie naar Grand Rapids (U.S.A.), genummerd 1-3. 1873-1876.
74 Akten van huwelijksvoorwaarden, stukken betreffende deelname

aan nalatenschappen van familieleden, testamenten. 1861-1890.

- 75** Archiefstukken van aanverwanten van de familie Vermeule: Pieter Janssen, Christina de Gester en Henri Leenhouts. 1780-1848.
- 76** Negentiende-eeuws afschrift van een reisjournaal van Cornelis Vermeule en zijn familie per kopjacht over de rivieren van Middelburg naar Nijmegen, 1783.
- 77** Genealogie van de familie Vermeule(n) vanaf 1731 en Hestink vanaf 1625.
- 78** Archiefstukken van de Middelburgse familie Swaan. 1793-1849.
- 79** Scheepsjournalen van Adriaan Swaan, opperstuurman op de schepen De Zwerver en Minerva, met lijst van de lading van het schip Delft. 1791-1794.
- 81** Prinsgezind gedicht "op het voorgevallene in Middelburg en Zeeland den 29, 30 juni 1 en 2 juli 1787". Gedrukt.
- 82** Legger, houdende aantekeningen door François Johan Martinus Bourdrez over de bewoning, bouwkundige staat en getaxeerde waarde van enkele huizen in Middelburg. Z.j.

6. FOTOVERZAMELING VAN FRANÇOIS JOSEPH MARTIAL BOURDREZ.

- 84-87** Gesorteerde familiefoto's. Z.j.
84 H.P.R.F. Bourdrez, Péronne Bourdrez, Marie Bourdrez, G. Weyters.
85 Jeugdfoto's van zijn broers Herman Henri en Joseph Pierre Bourdrez.
86 Foto's van zijn vader J.J.L. Boudrez en zijn moeder H.P. Ramaer.
87 Foto's van de families Ramaer, De Kanter en Sluiter, en onbekenden.
- 88** Foto-album van een reis door Duitsland (vermoedelijk het Rijnland). Z.j. (1926?).
- 89** Fotoalbum van een reis met de latere cineast Mannus Franken en de kunstschilder Gerard Hordijk per huifkar naar Mechelen. 1924.
- 90** Album met foto's van zijn familie en zijn schooltijd. Z.j. (ca. 1900-1920).
- 91** Album met foto's uit zijn militaire dienstitijd en kort daarna. 1925 en z.j.
- 92** Album met familiefoto's en foto's betreffende zijn reis naar Nederlandsch-Indië. 1900-1926.
- 93-94** Albums met foto's, genomen tijdens zijn verblijf op Nederlandsch-Indië. 1926-1929.
93 Bestanddeel 1
94 Bestanddeel 2
- 95** Album met foto's, genomen in Nederland. 1929-1931.
- 96** Album met foto's betreffende "uitgevoerd werk", gedateerd 1926 en 1929-1936. Betreft spoorwegbouw in Nederlandsch-Indië en fabriekbouw voor Philips. 1926-1936.
- 97-101** Albums met foto's betreffende zijn werkzaamheden voor de Volkenbond in China. 1932-1937.
97 Reizen 1932; Yangtze en Han rivier, Hwa rivier, Keizerkanaal. 1932-1937.
98 Noordwest China: Shanei en Chansi. 1934-1936.
99 Binnen Mongolië: Cháhar, Sui Yuan, Kandu. 1935-1936.
100 Noord China: Hoang Ho of Gele Rivier. 1934-1936.
101 1936: Yang Tse, Gorges Hwa San.
- 102** Album met fotografische afdrukken van lantaarnplaatjes over de Zuiderzeewerken. Z.j. (ca. 1935).
- 103-105** Lantaarnplaatjes over zijn werk in China. Z.j. (1938?)
103 1: Gele Rivier, Yangtse.
 Niet raadpleegbaar

-
- 104** 2: Andere werken.
Niet raadpleegbaar
- 105** 3: Souvenirs en stadsgezichten.
Niet raadpleegbaar
- 106** Negatievenboekjes van foto's gemaakt in China.
1932-1937.
- 107** Losse foto's betreffende zijn werkzaamheden in China, klein formaat.
1932-1937.
- 108** Losse foto's betreffende zijn werkzaamheden in China, groot formaat. Z.j.
- 109** Verzameling glasplaten betreffende de Zuiderzeewerken
ca. 1935
- 109A** Bestanddeel 1
Niet raadpleegbaar
- 109B** Bestanddeel 2
Niet raadpleegbaar
- 110** Periculum in pinetum, bruiloftstoneel door Jan Feith ter gelegenheid van het
huwelijk van Frits Philips en Sylvia van Lennep, met afbeeldingen van leden van de
familie Bourdrez als acteur. Gedrukt.
30 juni 1929.